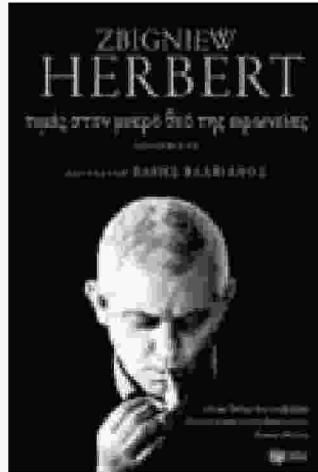

Η παρέα του κ. Cogito

Ανθολογία ποιημάτων του Ζμπιγκνιου Χέρμπερτ
Του Δημήτρη Φύσσα

Ο Χάρης Βλαβιανός προσφέρει συνειδητά και επιτυχώς από δεκαετίες στην ποίηση υπό πολλές ιδιότητες: ποιητής, ανθολόγος, υπεύθυνος περιοδικών, μεταφραστής – και ει τι άλλο. Το πιο πρόσφατο πόνημά του, που μόλις κυκλοφόρησε σε μια πολύ φροντισμένη έκδοση, είναι οι «*Τιμές στον μικρό θεό της ειρωνείας - Ποιήματα*» του μέγιστου Πολωνού Ζμπιγκνιου Χέρμπερτ (1924-1998), μια ανθολογία από 75 έργα σε τετραπλή θεματική κατάταξη, δοσμένη με απλά λατινικά I-IV.

νός», μας θυμίζει η εισαγωγή του ανθολόγου)

- Σύγκριση Δύσης - Ανατολής (ο Χέρμπερτ είχε ζήσει και στα δύο «στρατόπεδα» επί Ψυχρού Πολέμου), με έντονα στοιχεία (υποδόριας συνήθως) κριτικής και προς τους δύο

- Ποίηση με θεματολογία τον εαυτό της/ τον ποιητή/ τη γλώσσα/ το μεταφραστή
- Σχέση ποίησης - Ιστορίας
- Ανθρωπισμός του καλύτερου δυνατού είδους, δίχως καμιά παραχώρηση προς οποιονδήποτε άλλο -ισμό
- Απουσία απλοϊκών και

Οι δυο πρώτες ομάδες θα μπορούσαν να τιλοφορηθούν ως εξής:

I: Ποιήματα του κ. Cogito (περσόνα που υπάρχει σε όλους τους τίτλους της ομάδας, εκτός από δυο, όπου ωστόσο στο ένα, στο «Καλιγούλας», εμφανίζεται στην εισαγωγή και στο άλλο, το «Φρενοκομείο», μέσα στο ποίημα). Συνολικά εμφανίζονται 22 ποιήματα, στα οποία ο κ.

Cogito ζει σχολιάζοντας ή σχολιάζει ζώντας.

II: Ποιήματα με έμπνευση από μυθολογικά, ιστορικά ή φιλολογικά πρόσωπα, 17 στο σύνολό τους.

Gια τις ομάδες III (27 κομμάτια) και IV (9) με πολλή επιφύλαξη θα έλεγα πως η πρώτη έρχεται πιο «φιλοσοφική» (και με πολλά πεζά ποιήματα), ενώ και η δεύτερη πιο λυρική - προσωπική. Ωστόσο δεν υπάρχουν «σινικά τείχη», ορισμένα ποιήματα θα μπορούσαν να είναι και σε άλλη ομάδα.

Ο/η αναγνώστης/ρια οφείλει να διαβάσει την ευσύνοπτη και εξαιρετικά κατατοπιστική εισαγωγή που προτάσσει ο ανθολόγος, ειδικά αν, καθώς εγώ, δεν έχει εξοικείωση με το έργο του Χέρμπερτ. Ο λόγος είναι απλός: θα βρει οργανωμένα και «καθοδηγητικά» (με την καλή έννοια, αν υπάρχει καλή έννοια στην καθοδήγηση) όλα τα στοιχεία της ποίησης του μεγάλου Πολωνού που θα επιβεβαιώσει στη συνέχεια στο κυρίως σώμα του βιβλίου:

- Ιστορικότητα
- Ειρωνεία (εξού και ο τίτλος) και άλλες μορφές χιούμορ, πολιτικότητα και ταυτόχρονα αποστροφή προς κάθε στρατεύση («το κόμμα του ε-

υπερβολικών συναισθημάτων

- Απόσταση από τα πράγματα (τουλάχιστον προγραμματικά, γιατί στιγμές στιγμές δεν αποφεύγεται)
- Φιλοσοφική διάθεση και ειδικά ματαιοπονία (αλλά όχι μόνο)
- Σκεπτικιστική αντιμετώπιση απέναντι στην όποια παράδοση.

Ο άνθρωπος που έγραψε ένα από τα καλύτερα πεζά ποιήματα που έχω εγώ τουλάχιστον διαβάσει («*Η κότα*») ή διατύπωσε ποιητικά τη σκέψη «*Υποπεύσομαι πως τα αντικείμενα παιδαγωγούνται με αυτό τον τρόπο για λόγους παιδαγωγικούς: μας επιτιμούν διαρκώς για την αστάθειά μας*», πολλά θα είχε να διδάξει κάθε σημερινό γραφιά – κι όχι μόνο ως προς την «*ποικίλη δράση των στοχαστικών προσαρμογών*». Θα άξιζε να διαβάσουν Χέρμπερτ ειδικά πολλοί και πολλές απ' όσους (νομίζουν ότι) γράφουν ποίηση, προτού πιάσουν να (ξανα)γράψουν. Το λέω με την έννοια που, καθώς λέγεται, ο Σταντάλ διάβαζε κάμποσες σελίδες Αστικού Κώδικα πριν πιάσει το φτερό του συγγραφέα, ώστε να μη ξεπέφτει σε υπερ-λυρισμούς και άλλα ενοχλητικά.

Η μετάφραση του βιβλίου είναι μεν δηλωμένη αναμετάφραση από τα αγγλικά, αλλά από εκδόσεις που είχε εγκρίνει ο αγγλομαθής Χέρμπερτ, ενώ υπάρχουν κι έξι *Επισημειώσεις* που βοηθάνε την ανάγνωση σε πραγματολογικό επίπεδο. Συνολικά, εύγε και στον Χάρη Βλαβιανό και στις εκδόσεις Πατάκη.

d.fyssas@gmail.com